

علوم و فنون ادبی ۱

۱- کدام گزینه از عوامل پیشرفت زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم نیست؟

- (۱) بدبینی شاعران نسبت به دنیا و بریدن از آن
(۲) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
(۳) توسعه مدارس و مراکز تعلیم
(۴) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان

۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند خطا یافت می‌شود؟

«تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و پایان قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سلجوقی است؛ یعنی سخن شاعرانی چون ناصر خسرو قبادیانی یادآور سروده‌های قرن سوم است.»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۳- عمده‌ترین دلایل توجه نویسندگان به فارسی‌نویسی در سده‌های پنجم و ششم، در کدام گزینه درست آمده است؟

(الف) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی

(ب) گسترش عرفان و تصوّف

(ج) ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی

(د) شکل‌گیری دولت سلجوقی و بهره‌گیری از نویسندگان خراسان و عراق

- (۱) ب و ج (۲) ب و د (۳) الف و ب (۴) ج و د
۴- در کدام گزینه، همگی آثار منثور و متعلّق به «سده‌های پنجم و ششم» است؟

(۱) کلیله و دمنه، قابوس‌نامه، مرزبان‌نامه

(۲) مقامات حمیدی، تاریخ بیهقی، چهار مقاله

(۳) قابوس‌نامه، تاریخ بیهقی، تاریخ الرّسل و الملوک

(۴) چهار مقاله، مقامات حمیدی، تاریخ بلعمی

۵- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و دو ویژگی «زبانی» این متن کدام است؟

«ایام مُلکِ او بود و اسباب تمنّع و علل ترقّع در غایت ساختگی بود؛ خزاین آراسته و لشکر جرّار و بندگان فرمانبردار.»

(۱) کلیله و دمنه: ۱- کاربرد لغات مهجور عربی، ۲- حذف افعال

(۲) مقامات حمیدی: ۱- استفاده از ترکیبات دشوار، ۲- کاهش سادگی کلام

(۳) تاریخ طبری: ۱- فراوانی ترکیبات نو، ۲- حذف افعال

(۴) چهار مقاله: ۱- استفاده از ترکیبات دشوار، ۲- کاربرد لغات مهجور عربی

۶- همه گزینه‌ها به جز از نمونه‌های مشهور «نثر موزون» در سده‌های پنجم و ششم هستند.

(۱) قابوس‌نامه (۲) اسرارالتوحید (۳) مناجات‌نامه (۴) کشف‌الاسرار و غة‌الابرار

۷- آرایه‌های «استعاره، ترصیح، لف و نشر، تضاد» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

(الف) ما چو نایبم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

(ب) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا بنشینم و برخیزم

(ج) در بزم ز رخسار دو صد شمع بر افروز / وز لعل شکر بار، می و نقل فرو ریز

(د) افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت

- (۱) ج، الف، ب، د (۲) د، ب، الف، ج (۳) ج، الف، د، ب (۴) د، ب، ج، الف

۸- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«ز باغ حسن خود بر خور که من در سایه سروت / جهانی را ز باغ عشق بر خوردار می‌بینم»

(۱) تشبیه، جناس، ایهام، کنایه (۲) استعاره، مجاز، کنایه، ایهام (۳) تشبیه، استعاره، جناس، مجاز (۴) کنایه، ایهام، مجاز، واج‌آرایی

۹- آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به جز:

(۱) آمد نفّس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید (تشخیص، تکرار)

(۲) یا تو به دم صبح سلامی نسپردی / یا صبحدم از رشک سلامت نرسانید (ایهام، جناس)

(۳) بر باد نسپردم دل و جان، تا به تو آرد / زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید (کنایه، استعاره)

(۴) عمری است که چون خاک، جگر تشنه عشقم / و ایام به من جرعه جامت نرسانید (تشبیه، واج‌آرایی)

۱۰- تقطیع هجایی کدام مصراع با «-U-» آغاز می‌شود؟

(۱) «خوشا چون سروها ایستادنی سبز»

(۲) «بدان حجّت که دل را زنده دارد»

(۳) «برند از برای دلی بارها»

(۴) «دانه باشی مرغکانت برچندند»

۱۱- تقطیع هجایی بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟ / چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟»

۱) -U-U/-U-U/-U-U

۲) --U/---U/---U

۳) -U/-U/-U/-U

۴) --U/--U/--U

۱۲- تعداد «هجاها» در کدام گزینه بیش تر است؟

۱) نمی‌باشد لباسی در بر من غیر عریانی

۲) بوی آغوش تو را از نفس گل شنوم

۳) تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا

۴) در زیر بارِ عشق تو از پا درآمدم

۱۳- عبارت زیر با کدام بیت، ارتباط مفهومی دارد؟

«حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب»

۱) آتش گل همیشه بهار است عشق را / پروانه را به سیر گلستان چه حاجت است

۲) گر برآرد عشق دود از عقل، جای رحم نیست / خانه زنبور کافر مستحق آتش است

۳) از عشق محال است که دل‌ها نشود آب / هر گل که در این باغ بود خرج گلاب است

۴) هرچه جز گوهر عشق است در این بحر کف است / هر حیاتی که نه در عشق سرآید تلف است

۱۴- بیت زیر با همه ابیات تقابل مفهومی دارد؛ به جز:

«مرغ دل تا هوا گرفت و رمید / باز با آشیان نمی‌افتد»

۱) چه بال و پر گشاید در دل چون چشم مور من؟ / پری‌زادی که باشد چون قفس ملک سلیمانیش

۲) ای که مرا باز داری از سر کویش / ترک چمن کار عندلیب نباشد

۳) دلی که در قفس سینه طواف کعبه کند / چو مرغ قبله‌نما در غم رهایی نیست

۴) گویند مرا برو از این کوی / دل گم کردم کجا روم باز؟

۱۵- مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

۱) ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد / که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی (همه اتفاقات از جانب خداست)

۲) قول نیاید به کار فعل بود در شمار / منکر گفتار شو امت کردار باش (کار به عمل برآید)

۳) بگش نفس ستوری را به دشنه حکمت و طاعت / بکش زین دیو دستت را که بسیار است دستانش (حیله‌گری نفس)

۴) به مستوران مگو اسرار مستی / حدیث جان مگو با نقش دیوار (پرهیز از سخن گفتن)